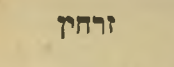

לנצל מה שיש!

הרשוני להגיב על מאמרו של אורי אבנר... מה אפשר לעשות? (העולם הזה 2046).

הרשוני להגיב על מאמרו של אורי אבנר... מה אפשר לעשות? (העולם הזה 2046).

אינג'ינר אלכסנדר זרחיה, תל-אביב

פעמוני שלומציון

ברגע ששמעתי את אריק שרון מכריז על שם תנועתו הפוליטית החדשה, "שלו"...

תנועת שלומציון זוכה להיות נעונית... ומה שיש להגיד על התנועה הזו...

אלכס מיסים, יו"רירק

הקטע מ"העולם הזה" 2014

ריק הוא קורא מושבע של העולם הזה, אם לקח מכם את הרעיון לשים תנועתו...

הצדק עם הקורא תמרי גיליון העולם הזה 2014, שפורסם לפני כשמונה...

העולם הזה 2014, שפורסם לפני כשמונה חודשים, אומנם פורסמה תנועתו המפורסמת...

תרומות בצוואות

בעיתונכם (העולם הזה 2046) במדור "תשקיף", פורסמה ידיעה על "ביובו"...

המערער הוא עיתונאי לפי מיקצועו, העוסק בין השאר, במאבק ציבורי נגד הבנק. מאז שנת 1971 הוא מעלה, לפי דבריו...

אחרי שדן בסוגיה, אם יש לבעלי מניות זכות לערער על מעשי חברה, שנעשו לפני שנרכשו המניות, פסל בית המשפט העליון את זכותו של יגאל לביב, כבעל-מניות, לתבוע (מהבנק לפיתוח-התע"ר)...

בשעתו הן לא גררו כל התייחסות והדעים עתה, לאור מה שהתרחש בחודשים האחרונים במדינה, הן מקבלות משמעות מיוחדת.

כך, למשל, קובע השופט זוסמן בפסק-דין: "מי שרוכש מניות בחברה, בידיעה שבעבר נעשה מעשה שהוויק לנכסי החברה, חייב לבית-המשפט הסבר מדוע הוא לא משך את ידו מהעניין. בנהוג שבעולם, מי שאתה כי מנהלי חברה עשו מעשה תרמית, או מעשה אחר שהסב לנזק לחברה, ובעלי המניות לא נקטו אמצעים לתיקון המעוות, יתרחק מן החברה ולא יצטרף אליה. על כן צריך פלוני להסביר, על שום מה התנהגותם של מנהלי חברה לא הרתיעה אותו והוא נהג אחרת."

מחן מענק לעובד פורש הוא מקובל בארץ, ולא למוטר לחזור ולהדגיש, שלא על שיעורו נטושה המחלוקת. על שום מה יתיר בית-משפט של יושר למערער לעשות עצמו אפטרופוס של בעלי-מניות, ש"אינם חפצים בו?"

הרהור שני, מאוחר, על קביעה זו של בית-המשפט העליון, מעלה תמיהה אם לא היה בה מתן גושפנקא לכמה מהסטרנדרטים הפסולים המקובלים בחיים הציבוריים בארץ. היא גם מעלה ספק אם מערכת המשפט בארץ מיושרת תמיד מחסום יעיל בפני השוורים הדשים בתבואת הציבור.

גם קביעות אחרות, הרומזות לדעתם של השופטים בדבר מאבקים ציבוריים המשמשים להם מיררד, מעוררות כמה ספקות. ספק אם היום, אחרי מה שאירע בפרשת ידלן, היו אותם שופטים חוזרים על אותן קביעות.

אם בכל זאת היו עושים זאת, ספק אם הציבור היה מקבל את קביעתם זו באדישות, מבלי להגיב עליה בחומרה.

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מברקי: "עולמפרים" • מודפס בהדפוס החדש "בע"מ, תל-אביב, רחוב בני אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גולפות: "צ'ינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנר • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

ולמשל של העיקרון של זכות האורח להתערב במינויים הנראים בלתי כשירים בעיניו. היה זה יגאל לביב, או כתבו הכלי כלי של היומון הארץ.

בימים האחרונים התפרסם חלק נוסף (כרך 2, חלק שיש) של פסק-דין - קובץ פסקי-הדין של בית-המשפט העליון, בין שאר פסקי-הדין המתפרסמים בו בי מלואם, ניתן למצוא בו גם את פסק-הדין המלא של בית-המשפט העליון ה"מסיים את המערכה המשפטית שניהל יגאל לביב נגד משה זנבר.

עיקרי פסק-דין זה פורסמו בקצור בי עת שניתן, בסוף חודש מאי השנה. אולם על רקע מה שאירע בשבועות האחרונים בפרשת ידלן, יש עניין בעיון מחודש בפסק-דין מאלף זה של בית-המשפט העליון (ערעור אורחי 180/75).

בשעתו עוד בעת שמונה זנבר לתפ"קיד הנגיד, ניהל לביב מערכה ציבורית נגד מינויו מעל דפי הארץ. לביב טען בפירוט כי משה זנבר, בעת שכיין הן כסגן יו"ר וממלא-מקום יושב-ראש הדירקטוריון של הבנק לפיתוח-התעשייה, זכה מהבנק לטובות הנאה שהן בבחינת "עושה המיעוט". אחרי כשנתיים וחצי שנות כהונה בתפקיד זה, פרש זנבר ב-1 בנובמבר 1971 מהתפקיד כדי להתמנות כנגיד בבנק ישראל. עם פרישתו, קיבל, כ"פיצויי-פטרון" דירת-שרד שהועמדה לרשותו על-ידי הבנק, ששוויה הוערך על-ידי הבנק מאלף ב-150 אלף לירות, בעוד שלפי הערכתו של פקיד-השומה שוויה היה גבוה הרבה יותר.

לביב טען כי מעשה זה, של קבלת טובת-הנאה בסכום עתק, אחרי שנתיים וחצי שנות כהונה בבנק ציבורי, פוסלת את זנבר מתפקיד נגיד בבנק ישראל - תפקיד בו יהיה עליו להשפיע, בין השאר, גם על מדיניות הסכר במשק, שתקבע כמה עשרות שנים יצטרך האורח הממוצע לחסוך כדי להגיע לדירה שזנבר קיבל אותה במתנה אחרי שנתיים וחצי של עבודה ציבורית.

הפירוט של העיתונאים של לביב, בי הארץ, ואחר-כך בהעולם הזה, היו כקול קורא במידבר. הוא החליט אז להמשיך להיאבק, כאורח פרטי, בדרך המשפטית. בשנת 1974 הגיש תובענה לבית-המשפט בה ביקש סעד-שליהצדקה. לפיה טובת-הנאה שנתן הבנק לפיתוח-התעשייה ל"משה זנבר, הן בטלות בהיותן חורגות. תביעה זו נדחתה בבית-המשפט השלום ואחר-כך גם בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב. כך הגיעה לדיונם של שלושת שופטי בית-המשפט העליון, יואל זוסמן (נשיא), משה הלני וצבי ברנזון, בערי עור שהגיש לביב, באמצעות עורך-הדין אמנון זכרונני, על פסק-דינו של השופט המחוזי.

מן הראוי לציין שבערכאות הגמוכות לא הגיעה לכלל דיון הבעייה העקרונית שהעלה לביב בתובענתו, דהיינו, מידת כשירותה הציבורית המוסרית של מתנת-הדירה, שקיבל זנבר מהבנק לפיתוח-התעשייה. התובענה נדחתה בקביעה בערי לביב אין מעמד משפטי כדי להגיש. גם בית-המשפט העליון עסק, בפסק-דינו, בעיקר בבנייה החוקית-משפטית של זכותו של לביב לערער על החלטות ההגלת הבנק. כתב השופט יואל זוסמן, בפסק-הדין, שאומץ גם על-ידי שני השופטים העליונים האחרים:

זכותו של האורח הפשוט, שאין לו כל מעמד רשמי, להתערב בהחלטות הממשלה ולנסות לשנות אותן במידה שהן נראות כנוגדות את כללי הצדקה-טבעי. גישתו של הציבור והמוסר-החברתי, נר-אית כיום כבלתי מעוררת. פרשת אשר

זכותו של האורח הפשוט, שאין לו כל מעמד רשמי, להתערב בהחלטות הממשלה ולנסות לשנות אותן במידה שהן נראות כנוגדות את כללי הצדקה-טבעי. גישתו של הציבור והמוסר-החברתי, נר-אית כיום כבלתי מעוררת. פרשת אשר

נגיד-יוצא זנבר, שושק המעטים

ידלן היא דוגמה מובהקת לכך. רק להיזכרות - פרשת ידלן לא הייתה מתפתחת למימדיה הנוכחיים, וללא החליטה הממשלה, לא שיקול-דעת וללא בדיקה סודית, לקבל את ההצעה למנות את יו"ר מרכז קופת-החולים, אשר ידלן, כנגיד בבנק ישראל. היא נאלצה לחזור בה, בצורה מבישה למדי, מהחלטתה זו. כאשר הועלו ספיקות לגבי יושרו הציבורי של ידלן, כשהם מעורבים בחשי דות פוליטיים נגדו.

הממשלה נאלצה לקבל החלטה זו בעל-כוחה, בגלל לחץ הציבור, שקיבל את הדיעה שתפקיד נגיד בבנק ישראל אינו רק תפקיד ביצועי-טכני, מהסוג אשר ארץ מחייב בדיקה ביצועית-מוסרית של האדם המתמנה לתפקיד זה. הנגיד, כך למד הציבור, הוא במידה רבה גם דמות של מנהיג משקי, החייב לסמל באישיותו את טהר-הכפיים, את המילחמה בשחיתות ובתעשורת הקלה. שהפכו לרעות החור לות של הכלכלה הישראלית.

מעטים ודאי זוכרים כי המערכה על דמותו של הנגיד לא החלה עם מינויו של אשר ידלן לתפקיד המועמד למישרת הנגיד. הסיבוב הראשון שלה נערך לפני שנים, ב-1971, עם מינויו של משה זנבר לתפקיד נכבד זה. גם בסיבוב הראשון היה זה עיתונאי שניסה לנהל את המערכה הציבורית.

